

Sygn. akt VII U 706/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Winczewski

Protokolant: sekr. sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. w Bydgoszczy

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 czerwca 2017 r., nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ubezpieczona nie jest zobowiązana do zapłaty odsetek od wypłaconego zasiłku chorobowego za okres do dnia doręczenia jej zaskarżonej decyzji, tj. do dnia 10 lipca 2017 r.

SSR Marcin Winczewski

Sygn. akt VII U 706/17

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 16 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał A. B. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i macierzyńskiego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 45.479,80 zł, wskazując, iż na kwotę tę składa się należność główna 32.374,61 zł z funduszu chorobowego za okres od 4 sierpnia 2012 r. do 8 stycznia 2014 r. oraz 13.105,19 zł z tytułu odsetek. W uzasadnieniu podano, iż ubezpieczona otrzymała zasiłek chorobowy za okres od 4 sierpnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. oraz zasiłek macierzyński za okres od 10 stycznia 2013 r. do 8 stycznia 2014 r. z tytułu zatrudnienia w K. & K. K. (2) sp. j. Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r. stwierdzono, że A. B. nie podlega od dnia 1 czerwca 2012 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tegoż tytułu. Ubezpieczona odwołała się od tej decyzji jednakże Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił odwołanie, a Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację. W tej sytuacji nie ma ona prawa do zasiłków za rzeczony okresy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła A. B., domagając się jej zmiany w części dotyczącej odsetek ustawowych, poprzez ustalenie że są one należne dopiero od dnia doręczenia decyzji, co nastąpiło w trybie doręczenia zastępczego (art. 44 k.p.a.). W uzasadnieniu wskazała, że świadczenie z ubezpieczeń jest nienależne dopiero, gdy organ wyda stosowną decyzję. W zakresie odsetek natomiast ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych odsyła od prawa cywilnego, co oznacza że mogą być one naliczane dopiero od daty doręczenia stosownej decyzji, gdyż dopiero wówczas dłużnik pozostaje w opóźnieniu.

W odpowiedzi na odwołanie organ wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. W piśmie z dnia 14 września 2017 r. (k. 14) pozwany wskazał, że odsetki są należne na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zaskarżoną decyzję doręczono w trybie art. 44 k.p.a. w dniu 8 lipca 2017 r., albowiem zawiadomienie o pozostawieniu przesyłki w placówce pocztowej zostało sporządzone w dniu 23 czerwca 2017 r., a sporne świadczenia były wypłacone przez ZUS.

Sąd ustalił, co następuje:

A. B. od dnia 1 czerwca 2012 r. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w K. & K. K. (2) sp. j. w B.. Z tego tytułu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wypłacił jej zasiłek chorobowy za okres od 4 sierpnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. i zasiłek macierzyński za okres od 10 stycznia 2013 r. do 8 stycznia 2014 r., w łącznej kwocie 32.374,61 zł. Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r. pozwany organ stwierdził, że A. B. nie podlega pod ubezpieczenia społeczne ze wskazanego tytułu. Ubezpieczona wniosła odwołanie od tej decyzji, jednakże prawomocnym wyrokiem z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie VI U 3073/15 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy je oddalił. Apelacja ubezpieczonej została z kolei oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie III AUa 943/16.

(okoliczności bezsporne, ponadto dowód: dokumenty w aktach sprawy SO w Bydgoszczy o sygnaturze VI U 3073/15, w tym zwłaszcza odwołanie, wyroki SO w Bydgoszczy z dnia 30 marca 2016 r. i SA w G. z dnia 14 grudnia 2016 r. wraz z uzasadnieniami – k. 2-3, 45, 50-58, 128, 134-142v tych akt)

Decyzją nr (...) z dnia 16 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał A. B. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i macierzyńskiego wraz z odsetkami, w łącznej kwocie 45.479,80 zł. Decyzja ta została wysłana do ubezpieczonej przesyłką poleconą. W dniu 26 czerwca 2017 r. podjęto pierwszą próbę doręczenia przesyłki, pozostawiając zawiadomienie, iż została ona pozostawiona w urzędzie pocztowym. Pomimo kolejnego awizowania przesyłki, nie została ona odebrana przez ubezpieczoną.

(dowód: decyzja z dnia 16 czerwca 2017 r. – k. 28 akt ZUS; przesyłka zawierająca decyzję – k. 29-30 akt ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach ZUS oraz aktach Sądu Okręgowego w Bydgoszczy o sygnaturze VI U 3073/15, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu. Należy podkreślić, iż stan faktyczny sprawy w zakresie koniecznym do jej rozstrzygnięcia, wskazanym powyżej, był pomiędzy stronami bezsporny. Istotne, iż A. B. zaskarżyła przedmiotową decyzję organu wyłącznie w części dotyczącej zobowiązania jej do zapłaty odsetek do dnia doręczenia jej decyzji, co niewątpliwie nastąpiło w trybie art. 44 k.p.a.

Płatnikiem spornego świadczenia był Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym pracodawca nie jest zainteresowanym w sprawie (por. postanowienie SN z dnia 28 czerwca 2016 r., II UZ 17/16, Lex nr 2112312).

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz. U. 2015 r., poz. 121 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zasadą określoną w prawie cywilnym, odnoszącą się do odsetek jest możliwość ich żądania w razie opóźnienia się dłużnika ze spełnieniem świadczenia (art. 481 § 1 k.c.), jednakże określenia, od kiedy należą się odsetki od świadczeń z ubezpieczenia społecznego, także od świadczeń podlegających zwrotowi, należy poszukiwać w prawie ubezpieczeń społecznych, a nie w prawie cywilnym. Określenie terminu, od kiedy dłużnik – pobierający nienależne świadczenie z ubezpieczenia społecznego – opóźnia się z jego zwrotem, nie jest objęte odesłaniem zawartym w art. 84 ustawy systemowej. Nie jest to materia „zasad prawa cywilnego”, lecz prawa ubezpieczeń społecznych (por. wyrok SN z dnia

3 lutego 2010 r., I UK 210/09, niepubl.). Odesłanie do prawa cywilnego w kwestii naliczania i ustalania odsetek oznacza, że organy ZUS powinny naliczać odsetki ustawowe (art. 359 § 2 k.c.) od dnia doręczenia decyzji obligującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (tak B. Gudowska [w:] B. Gudowska, J. Strusińska-Żukowska Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, C.H. Beck 2011). „Żądanie zwrotu” nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (roszczenie staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą chwilą następuje też wymagalność (w znaczeniu art. 359 § 2 k.c.) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.). Z tą też chwilą rozpoczyna się bieg (art. 120 § 1 k.c.) przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek (zob. wyroki SN z dnia 16 grudnia 2008 r., I UK 154/08, OSNP 2010/11-12/148 i z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 210/09, Lex nr 585713 oraz wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 stycznia 2017 r., III AUa 1494/16, Legalis nr 1587195).

Decyzja w zakresie obowiązku zapłaty odsetek za okres od dnia następnego po dniu wypłaty świadczenia do dnia wydania decyzji – a więc w zakresie zaskarżonym przez ubezpieczoną – jest wadliwa i w tej części podlegała zmianie. Pozwany organ nie może się bowiem zasadnie domagać zapłaty odsetek od nienależnie pobranego świadczenia za okres przed doręceniem decyzji zobowiązującej do jego zwrotu. W niniejszej sprawie należało uznać, że decyzja została doręczona w dniu 10 lipca 2017 r., co wynika jednoznacznie z treści adnotacji doręczyciela, iż pierwsza próba jej doręczenia nastąpiła w dniu 26 czerwca 2017 r. (k. 29-30 akt ZUS). Należy przy tym podkreślić, iż k.p.a. w sposób częściowo odmienny niż k.p.c., reguluje kwestię daty doręczenia przy tzw. doręczeniu zastępczym. Stosownie bowiem do art. 44 k.p.a., w razie niemożności doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 42 i 43: operator pocztowy w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe przechowuje pismo przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej - w przypadku doręczania pisma przez operatora pocztowego lub pismo składa się na okres czternastu dni w urzędzie właściwej gminy (miasta) - w przypadku doręczania pisma przez pracownika urzędu gminy (miasta) lub upoważnioną osobę lub organ (§ 1). Zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu określonym w § 1, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata (§ 2). W przypadku niepodjęcia przesyłki w terminie, o którym mowa w § 2, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia (§ 3). Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w § 1, a pismo pozostawia się w aktach sprawy (§ 4).

Artykuł 44 k.p.a. jednoznacznie wskazuje więc, że pismo uważa się za doręczone z upływem ostatniego dnia 14-dniowego okresu do jego odbioru od daty pierwszego zawiadomienia, bez znaczenia pozostawiając tu kwestię daty powtórnego awizowania. Istotne, aby miało ono w ogóle miejsce, nie zmienia jednak możliwości odbioru przesyłki wyłącznie w okresie 14 dni, od daty pierwszej awizacji. W niniejszej sprawie 14-dniowy termin, po upływie którego należało uznać przesyłkę za doręczoną, upłynął właśnie w dniu 10 lipca 2017 r., a więc do tej daty organ nie miał prawa żądać zapłaty od ubezpieczonej odsetek od nienależnie wypłaconego jej świadczenia.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSR Marcin Winczewski